

Het kan wél

**Programma Gemeenteraadsverkiezingen
2026–2030**

D66

alphen a/d rijn

Voorwoord

D66 Alphen aan den Rijn staat voor een optimistische, pragmatische en betrouwbare politiek, met ruimte voor nuance en gericht op oplossingen die écht werken. In een tijd van groeiende en complexe uitdagingen kiezen wij niet voor makkelijke woorden of weggijken, maar voor verantwoordelijkheid nemen. Dat betekent open en constructief besturen, samenwerken waar nodig en altijd oog hebben voor wat er leeft in onze dorpen en wijken.

De gemeentepolitiek raakt inwoners direct. Besluiten over wonen, duurzaamheid, zorg, onderwijs en cultuur maken dagelijks verschil in het leven van mensen. Met dit verkiezingsprogramma kijken we vooruit en werken we aan een groener, eerlijker en toekomstbestendig Alphen aan den Rijn, waarin iedereen kan meedoen en zich gehoord voelt. Dat vraagt om investeren in duurzaamheid en leefbaarheid, het vroegtijdig betrekken van inwoners bij besluiten en het versterken van bestaanszekerheid en gelijke kansen.

We zorgen voor een duurzaam thuis voor iedereen, met voldoende en betaalbare woningen die meebewegen met verschillende levensfasen. We investeren in goed onderwijs en toekomstbestendige gebouwen met groene schoolpleinen, en geven ruimte aan natuur, water en schone energie voor een gezonde en klimaatbestendige gemeente. Tegelijkertijd versterken we de sociale samenhang met toegankelijke voorzieningen zoals de bibliotheek, het zwembad en het buurthuis, en maken we ondernemen makkelijker met helder en betrouwbaar beleid.

Dit programma laat zien waar D66 voor staat en waar we naartoe willen. Het versterkt het fundament van onze gemeente en biedt realistische oplossingen voor de toekomst. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bouwen wij aan een Alphen aan den Rijn dat klaar is voor morgen.

Hartelijke groet,

Maurits de Vries

Lijsttrekker D66 Alphen aan den Rijn

Inleiding

D66 staat voor een eerlijke, constructieve, praktische en doelgerichte manier van politiek bedrijven. Juist in deze turbulente tijd, waarin ingewikkelde vraagstukken met minder geld en mogelijkheden moeten worden opgelost. We gaan uit van het credo: "Als het niet kan zoals het moet, moet het maar zoals het kan", – we zijn pragmatisch in de manier waarop we aan onze doelen werken. We denken na over wat we nu kunnen doen, wat werkt en gaan verder dan alleen discussiëren over hoe het eigenlijk zou moeten. We zullen altijd kijken naar de omstandigheden en daarop ons oordeel baseren. Waarbij we overigens onze idealen niet vergeten. Stilstand is voor ons geen optie, want 'Het kan wel'.

Voor u ligt ons verkiezingsprogramma. Hierin leest u de visie van D66 op wat Alphen aan den Rijn volgens ons nodig heeft. Er is een verbindende rode lijn te herkennen in alle onderwerpen. Deze uitgangspunten passen wij toe in onze manier van politiek bedrijven.

Faciliteer en stimuleer ondernemerschap

Vaak hoeft de gemeente zelf geen initiatieven te ontplooien, maar kan ze gebruikmaken van de energie, kennis en ervaring in de Alphenese samenleving. Bijvoorbeeld bedrijven die al dan niet gezamenlijk iets willen realiseren; vrijwilligers of sociale organisaties met ideeën of betrokken buurtbewoners die kansen zien. De gemeente treedt op als partner en bewaakt het algemeen belang. Een belangrijk aspect daarvan is dat de gemeente initiatieven faciliteert en niet bemoeilijkt door onnodige bureaucratie.

Creëer gelijke kansen en ondersteun hen die dat het meest nodig hebben

Niet iedereen heeft dezelfde startsituatie en kansen in het leven. Het zou daarom onrechtvaardig zijn iedereen op dezelfde manier te behandelen. De gemeente moet ernaar streven iedereen gelijke kansen te bieden. Dat betekent dat mensen die dat het meeste nodig hebben extra worden geholpen.

Streef naar een duurzame samenleving

We kiezen voor een duurzame omgang met energiebronnen en het milieu en streven naar oplossingen die ook op de lange termijn goed zijn. Dat houdt bijvoorbeeld in dat oplossingen betaalbaar zijn en blijven.

Werk constructief en respectvol samen aan een betere samenleving

In een tijd waarin politici steeds vaker tegenover elkaar staan geloven wij in respectvolle samenwerking. Dit geldt binnen de gemeenteraad, maar ook voor de samenwerking met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en experts.

Inhoudsopgave

1. Wonen	6
1.1. Passende woningen voor doelgroepen	7
1.2. Levensloopbestendige wijken	7
1.3. Wonen in een stad of dorp: verschillende profielen	8
1.4. Bouwen in het buitengebied of in wijken en dorpen?	8
1.5. Inrichting Gnephhoek	9
1.6. De gemeente stimuleert	9
1.7. Duurzaam en circulair bouwen	10
2. Een gezonde en groene leefomgeving	11
2.1. Vergroening binnen de bebouwde kom	12
2.2. Stimuleer wandelen en fietsen	13
2.3. Verbind natuurgebieden	13
2.4. Duurzame landbouw en natuurbeheer	13
3. Een duurzame samenleving	14
3.1. Consistent langetermijnbeleid	15
3.2. Initiatieven aanmoedigen en praktisch ondersteunen	15
3.3. Duurzame energiebronnen	16
3.4. Duurzaamheid en innovatie	16
3.5. Een duurzame en inspirerende gemeente	16
3.6. Hergebruik van grondstoffen	17
3.7. Ondersteuning bij verduurzaming	17
3.8. Realiseren van energiehub	17
4. Een aantrekkelijk ondernemersklimaat	18
4.1. Een lange termijn visie op economische bedrijvigheid	19
4.2. Faciliteer de (startende) ondernemer	20
4.3. Economie in het buitengebied	20
4.4. Inrichting bedrijventerreinen	21
4.5. Stimuleer lokaal en sociaal ondernemerschap	21
4.6. Toerisme stimuleert de economie	21
5. Een sociale gemeente waar iedereen meetelt en meedoet	23
5.1. Inwoners samenbrengen met onze publieke voorzieningen	24
5.2. Zekerheid in het dagelijks leven	25
5.3. Realisatie AlphenPas	25
5.4. Zorg en welzijn door preventie en ondersteuning	26
5.5. Jeugdhulp: stabiliteit en impact	26
5.6. Sport voor iedereen: laagdrempelig mogelijk maken	27
5.7. Toekomstgericht zorgen voor vluchtelingen en statushouders	28

6. Onderwijs	29
6.1. Samen leren, samen groeien – goed onderwijs voor ieder kind	30
6.2. Huisvesting als basis voor leren en ontwikkelen	30
6.3. Schoolpleinen: leren, spelen en klimaatbestendig groeien	31
6.4. De Rijke Schooldag	31
6.5. Een leven lang leren	31
6.6. Nederlands leren	32
6.7. Taalontwikkeling en de bibliotheek	32
6.8. Studeren in Alphen aan den Rijn	32
7. Cultuur	34
7.1. Een toegankelijk en breed cultuuraanbod	35
7.2. Blijvend investeren in cultuureducatie	35
7.3. De cultuurcoaches	36
7.4. Evenementen	36
7.5. Behoud van erfgoed en canon	37
7.6. De bibliotheek als verbindende partner	37
7.7. Theater Castellum	38
7.8. Muziek	38
7.9. Zichtbare en hoorbare cultuur op straat	38
8. Duurzame mobiliteit	40
8.1. Autoluwe wijken	41
8.2. Voorrang aan fietsers	41
8.3. Minder uitstoot schadelijke stoffen door auto's	42
8.4. Tweede oeververbinding Boskoop	42
8.5. 30 km zones in woonwijken	42
8.6. Goede OV-verbindingen	42
8.7. Tunnel in Hazerswoude-Dorp	42
8.8. Verkeersveiligheid bij scholen	43
9. Een stabiele, betrouwbare en inclusieve gemeente	44
9.1. Solide, wendbare en transparante financiën	45
9.2. Subsidies voor initiatieven die bijdragen aan de samenleving	45
9.3. Modern, digitaal en weerbaar	46
9.4. Betrouwbaar	46
9.5. Bereikbaar en benaderbaar	46
9.6. Regenbooggemeente en inclusie	47

Hoofdstuk 1

Wonen

Wonen

Het vinden van een passende woning is landelijk en ook in onze gemeente een moeilijke opgave: senioren kunnen niet doorstromen bij gebrek aan passende alternatieven en jongvolwassenen wonen noodgedwongen nog steeds bij hun ouders. Lokaal beleid kan veel invloed hebben op wat er binnen een gemeente aan woningen wordt gebouwd.

In onze gemeente worden al jaren nieuwbouwwoningen gebouwd. D66 heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de voorbereidingen op de bouw van 5.600 woningen in de Gnephhoek. Alphen aan den Rijn levert daarmee een mooie bijdrage aan het verkleinen van het woningtekort in Zuid-Holland.

1.1. Passende woningen voor doelgroepen

Een van de voornaamste redenen voor het woningtekort ligt in de verdunning: de gemiddelde omvang van de Nederlandse huishoudens is geslonken van 3,45 in 1965 naar 2,1 nu. Verder zijn er nu ruim 8 keer zoveel alleenstaanden als in 1960 en behoort Nederland in Europa tot de landen met een relatief hoge woonoppervlakte (57m²) per persoon (onderbewoning).

D66 ziet een betere benutting van de bestaande woonvoorraad als snelste oplossing. Dit kan door creatief naar mogelijkheden te zoeken om tegemoet te komen aan de behoeften van diverse groepen woningzoekenden. Het splitsen van bestaande woningen levert meer wooneenheden voor kleine huishoudens op. Doelgroepen zijn te combineren en kamerverhuur kan onder voorwaarden aangemoedigd worden. Door voor de grote groep alleenstaanden een passend woningaanbod te creëren hoopt D66 doorstroming op de woningmarkt te stimuleren. Uit gesprekken met inwoners kwam naar voren dat in onze gemeente behoefte is aan een tweede Driehoorne.

Ook kan de doorstroom worden bevorderd door meer woongemeenschappen voor ouderen te realiseren, zoals de 'knarrenhofjes'. De bewoners vormen een losse gemeenschap waarin mensen naar elkaar omkijken en elkaar helpen.

1.2. Levensloopbestendige wijken

D66 ziet levensloopbestendig bouwen niet als een vraagstuk dat op het niveau van individuele woningen opgelost moet worden, maar op het niveau van een woonwijk. Een wijk moet gevarieerd zijn opgebouwd, met meerdere doelgroepen, zodat een wijk niet vergrijsd achterblijft als de kinderen uit huis gaan. Bestaande wijken zijn levensloopbestendig te maken door bestaande bebouwing te slopen en te kiezen voor herontwikkeling.

Nieuwbouw is levensloopbestendig te maken door splitsbare woningen te bouwen. Is de gezinsfase nog niet aangebroken of ten einde, dan kan een eengezinswoning in twee appartementen worden gesplitst. Bij een nieuwbouwproject moet de mogelijkheid om op termijn (na ongeveer 20 jaar) seniorenwoningen toe te kunnen voegen meteen worden ingepland. Modulaire woningbouw maakt tijdelijke huisvesting snel mogelijk, een oplossing voor het huisvesten van tijdelijke inwoners zoals arbeidsmigranten. D66 neemt de verantwoordelijkheid voor het huisvesten van statushouders die uit het AZC moeten vertrekken en wil hierover afspraken maken met woningbouwverenigingen.

D66 wil de norm handhaven dat in alle nieuwbouwprojecten 30% sociale woningbouw moet zijn. Kijk je naar de woningmarkt in combinatie met de inkomensverdeling in Nederland, dan blijkt dat er niet per se behoefte is aan een hoger aantal sociale huurwoningen. Veel noodgedwongen thuiswonende jongeren hebben een goed inkomen; ook voor hen zijn starterswoningen nodig, maar dan met een marktconforme huur- of koopprijs.

1.3. Wonen in stad of dorp: verschillende profielen

In de dorpen zijn weinig mogelijkheden voor zelfstandig wonende jongeren en voor senioren. In een dorp zijn vitaliteit en leefbaarheid te behouden of te vergroten door een of meerdere straatjes erbij te bouwen, al naargelang mogelijkheden en behoefte. D66 wil de eigenheid van iedere kern bewaren en streeft daarom naar compacte bouw in dorpen en kernen. Dat ligt anders in de stad Alphen aan den Rijn: kleinschalige laagbouw is hier niet voldoende. D66 streeft naar een andere, meer stedelijke uitstraling, met meer levendigheid en een positieve sfeer voor jonge inwoners. In het stadscentrum past hoogbouw, wat bovendien aantrekkelijk is voor investeerders.

D66 vindt dat toekomstbestendige woningbouw meer vraagt dan alleen bouwen. Ook voorzieningen als zorg, onderwijs, winkels, openbaar vervoer, groen en leefbaarheid moeten beschikbaar zijn. De gemeente is verantwoordelijk voor een aantrekkelijke woonomgeving en kan daarbij onder meer gebruikmaken van de centrale ligging van de gemeente in het Groene Hart met goede recreatiemogelijkheden.

1.4. Bouwen in het buitengebied of in wijken en dorpen?

Er is veel discussie over inbreiden in de stad of toch het Groene Hart aantasten met nieuwbouw. Er bestaat geen oplossing zonder nadelen. D66 streeft naar een balans tussen waar mogelijk inbreiden in de wijken en dorpen en grotere nieuwbouwprojecten in het buitengebied, waaronder de plannen voor de Gnephhoek. D66 is voorstander van nieuwbouw aan de noordrand van Alphen aan den Rijn. De woningnood is te groot om te kunnen zeggen: 'hier bouwen we niet'.

Inbreiden kan door te bouwen op kleine braakliggende locaties, maar ook door bestaande locaties dubbel te gebruiken: denk aan woningbouw boven een busstation, winkels, parkeerplaatsen of waar mogelijk, gelet op contouren en de hinderwet, op een industrieterrein.

D66 wil zuinig zijn op onze polders en weilanden. D66 vindt bouwen in het buitengebied toelaatbaar in gebieden met een lage natuur- en cultuurhistorische waarde. Een andere optie vormen grote boerderijen die hun agrarische bedrijf opgeven. Deze locaties zijn qua schaal goed te ontwikkelen: een forse boerderij is bijvoorbeeld om te bouwen tot 30 – 40 wooneenheden die vooral geschikt zullen zijn voor jongeren en gezinnen. Of een groep ouderen die hier als een collectief gaat wonen en gezamenlijk zorg inkoopt. Of een gemengd samengestelde groep met jongeren en ouderen.

1.5. Inrichting Gnephoek

Bij de nieuwbouw in de Gnephoek zijn veel ambities geformuleerd. D66 is blij met voornemens om hier natuurverbetering én wonen hand in hand te laten gaan. Er moet een evenwichtige variatie in de samenstelling van het woningaanbod komen, waarbij al tijdens de bouw gelet wordt op de levensloopbestendigheid van de wijk. Ook het voorzieningenniveau moet op peil zijn en er moet worden gelet op de veiligheid in de buitenruimte, door bijvoorbeeld fietspaden en wandelpaden goed te verlichten. D66 vindt het van belang dat de wijk een groenblauw karakter krijgt, met veel groen en water, en wil daarom het aantal te bouwen woningen beperken tot de geplande 5600.

1.6. De gemeente stimuleert

In de visie van D66 levert de gemeente het wat, maar niet het hoe. De gemeente formuleert ruimtelijke kaders en eisen die mogelijkheden creëren voor de oplossingen die projectontwikkelaars voorstellen. De gemeente voert de regie en daagt projectontwikkelaars uit met een aangescherpte woonvisie. In deze visie zijn bouwvoornemens beschreven evenals de kwaliteit van de leefomgeving en hoe verschillende functies en mobiliteit zijn te combineren. Door wonen en werken dicht bij elkaar te brengen kan het aantal verkeersbewegingen verminderd worden.

Kennis, kunde en bezetting binnen de gemeentelijke organisatie moeten voldoende zijn om deze taken goed uit te kunnen voeren. D66 vindt dat op het gebied van wonen de grens is bereikt in het efficiënter maken van de ambtelijke organisatie. Door de beschikbare capaciteit effectief in te zetten, kunnen andere partijen, zoals ontwikkelaars en corporaties, ook hun werk kunnen doen.

D66 is voorstander van meebetalen aan een doorstroommakelaar. In gemeenten en dorpen om ons heen levert een doorstroommakelaar ondersteuning aan senioren die graag willen verhuizen, maar niet goed weten waar ze moeten beginnen. De doorstroommakelaar kan hen net dat zetje geven om aan die stap te beginnen.

D66 wil de aanbestedingsprocedure heroverwegen. De eisen om in een aanbesteding mee te kunnen doen maken het voor kleinere bouwbedrijven moeilijk om mee te dingen naar een opdracht. Door ook kleinere partijen te stimuleren tot deelname kan hopelijk sneller worden gebouwd. In de aanbesteding kan al op snelheid van leveren gestuurd worden: hanteer bijvoorbeeld een verplichte opleverdatum als criterium. Bij het beoordelen van aanbiedingen wil D66 meer punten toekennen aan voorstellen voor het bouwen van appartementen voor jongeren en het maken van aanpassingen in seniorenwoningen. Nieuwbouw wordt door een aantal factoren bemoeilijkt, denk onder meer aan het grote en moeilijk op te lossen probleem van het aansluiten van nieuwbouw op het stroomnet (netcongestie). Een ander probleem vormen de talrijke en langdurige procedures tegen bouw- en renovatieplannen. Mede hierdoor duurt het al gauw 10 jaar voordat een nieuwe wijk gebouwd is. D66 is er daarom voor om te kijken naar mogelijkheden voor verkorting van bezwaarprocedures met minimaal een jaar.

Vanwege de problemen met het tot stand brengen van nieuwbouw verwacht D66 op dit moment meer van investeren in de bestaande woningvoorraad. Daarom stelt D66 voor de huidige grondposities van de gemeente te evalueren. Wat staat er nu op gemeentelijke percelen? Kan dat eventueel weg? D66 wil dergelijke locaties opsporen en herontwikkelen.

1.7. Duurzaam en circulair bouwen

Eisen aan duurzaamheid en efficiënt gebruik van materialen leveren milieuwinst op en sparen grondstoffen. Tegenover de hogere prijs staat een betere woonomgeving waarvoor mensen bereid zijn meer te betalen, maar hoeveel meer? Voor een koper kan de hogere prijs een belemmering zijn en voor een woningcorporatie is circulair bouwen niet terug te verdienen via de huurprijs; de voordelen gaan naar de huurder. De hoge bouw prijs kan bovendien leiden tot een geringer aantal gerealiseerde woningen.

D66 is voorstander van duurzaam bouwen en wil daarom de milieuprestaties mee laten wegen in de opdrachtverlening. D66 vindt bouwen met hout een interessante optie. Houtbouw heeft voordelen ten opzichte van traditionele bouw in duurzaamheid en biedt bovendien meer mogelijkheden in de kleinschalige binnenstedelijke woningbouw. Houtbouw is niet altijd duurder dan traditionele bouw en steeds vaker even duur.

Hoofdstuk 2

Een gezonde en groene leefomgeving

Een gezonde en groene leefomgeving

Leefbaarheid betekent wonen en leven in een omgeving met veel groen, schoon water en een goede luchtkwaliteit, waar ruimte is voor ontspanning en waar letterlijk ruimte is. Een dergelijke omgeving vergroot het welzijn van inwoners en nodigt uit om te spelen, te wandelen, te fietsen, samen te komen en te recreëren. Bij de inrichting van nieuwe wijken moet het criterium leefbaarheid als uitgangspunt gelden.

Dit vereist keuzes en bewust beleid. Door klimaatverandering wordt het steeds vaker (erg) warm en regent het vaker en ook heftiger, daar moet bij het ontwerpen van de leefomgeving rekening mee worden gehouden. De energietransitie en de aanpak van de woningnood vereisen grote veranderingen die allemaal ruimte opeisen, ruimte die ten koste kan gaan van de natuur. D66 wil vraagstukken in samenhang bekijken en keuzes maken waarbij de ruimte optimaal wordt benut, zonder dat dit ten koste gaat van het groen.

2.1. Vergroening binnen de bebouwde kom

D66 vindt het van belang dat binnen de bebouwde kom veel ruimte is voor groen. Denk bijvoorbeeld aan parken, tuinen, bomen, groene daken, gevelgroen en waterpartijen. Stedelijk groen heeft vele voordelen, allereerst bevordert het de gezondheid. Het vermindert stress, draagt bij aan mentaal welzijn, stimuleert bewegen en verhoogt de luchtkwaliteit. Vergroening zorgt voor verkoeling, vermindert hittestress en zorgt ervoor dat overvloedig regenwater weg kan lopen. Stedelijk groen verhoogt de biodiversiteit. Parken en groene ontmoetingsplekken, zoals gemeenschappelijke tuinen, versterken bovendien de sociale cohesie. Kortom: vergroenen is noodzaak. Niet iedere lege plek in wijken en dorpen mag worden volgebouwd. Dit leidt immers tot verdichting van de bebouwing, gaat ten koste van het groen, en daarmee van de leefbaarheid.

Verder willen we dat bestaande parken in hun huidige omvang blijven bestaan, aantrekkelijk blijven of worden en moet worden onderzocht op welke plekken nieuwe parken of groene ontmoetingsplekken kunnen worden gerealiseerd. Bij de vormgeving en inrichting hiervan is het voor D66 van groot belang inwoners te betrekken en hen een actieve rol te geven.

D66 wil investeren in waterdoorlatende bestrating, groene parkeerplaatsen en groene daken zodat regenwater niet via het riool hoeft te worden afgevoerd en overlast wordt voorkomen. In het centrum stimuleren we het parkeren in parkeergarages, zodat op straat meer ruimte komt voor vergroening. De ingezette vergroening van het centrum van zowel Alphen als Boskoop moet worden doorgezet zodat er prettige en - in de zomer - koele ontmoetingsplekken ontstaan. Ook het vergroenen van de overige dorpscentra vraagt aandacht.

Acties als 'operatie steenbreek', waarbij inwoners gestimuleerd worden om hun tuin te vergroenen, evenals leningen/subsidies die het mogelijk maken om bijvoorbeeld een regenton aan te schaffen, wil D66 continueren.

2.2. Stimuleer wandelen en fietsen

D66 staat voor een gemeente waarin gezond leven wordt gestimuleerd. Daarom wil D66 investeren in het bevorderen van wandelen en fietsen. Dit kan bijvoorbeeld door in samenwerking met partners zoals IVN en PReT meer wandelommetjes aan te leggen, zowel in de buurt van woningen als ook op bedrijventerreinen. Verder moet het aantrekkelijk zijn en blijven om korte afstanden met de fiets af te leggen.

2.3. Verbind natuurgebieden

D66 vindt het belangrijk dat de verschillende natuurgebieden in Alphen aan den Rijn geen 'groene eilanden' blijven, maar een netwerk vormen waarbinnen flora en fauna zich kunnen verplaatsen en verspreiden. Bij onderlinge verbindingen kan worden gedacht aan bloemrijke bermen, groene oevers langs sloten, houtwallen en boomrijke linten of hagen.

2.4. Duurzame landbouw en natuurbeheer

Hoewel veel bevoegdheden op dit terrein bij de provincie en het rijk liggen, is het van belang om met agrarische ondernemers in gesprek te gaan en te blijven. Enerzijds om hen te ondersteunen bij het zoeken naar alternatieve verdienmodellen naast de voedselproductie, en anderzijds om een gezonde vorm van landbouw te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan het terugdringen van het gebruik van pesticiden en kunstmest via educatie, subsidies en alternatieven (bijv. strokenteelt).

Een agrariër speelt een rol in het beheer van ons landschap. D66 ziet in agrarische ondernemers meer dan voedselproducenten. Zij zijn (potentiële) hoeders van natuur, water en bodem. We willen hen de ruimte geven om duurzaam te ondernemen en te werken aan herstel van biodiversiteit. Samen investeren we in kringlooplandbouw, natuurvriendelijke oevers en eerlijke beloningen voor agrariërs die bijdragen aan een vitaal landschap. Zo blijft het Groene Hart een open, groen gebied waar landbouw en natuur hand in hand gaan – voor huidige én toekomstige generaties.

D66 ziet agrariërs in de regio als potentiële partners bij het oplossen van problemen. Dit kan door uitdagingen in economische termen te formuleren, waaraan zij als ondernemers kunnen bijdragen. Zo is bijvoorbeeld een proef gaande waarbij biologische restproductie (schillen, bietenpulp, maispulp) door koeien wordt gegeten.

D66 wil dat de gemeente een faciliterende rol speelt bij de lokale afzet van voedsel. Concreet kan dit bijvoorbeeld door de bewegwijzering van het 'smakelijk rondje' te regelen; een campagne te organiseren om het bewustzijn te vergroten en te onderzoeken hoe en waar lokaal geproduceerd voedsel centraal kan worden aangeboden. Idealiter in samenspraak met de supermarkten maar ook het regelen van een centrale plek behoort tot de opties.

Een andere belangrijke partner met mobiliserend vermogen is het landschapsfonds. Het fonds brengt talrijke, vaak innovatieve projecten op het gebied van natuur en landschapsbeheer in de hele regio op gang. Vanwege het belangrijke vliegwieleffect van dergelijke kleine subsidies wil D66 deze graag behouden.

Hoofdstuk 3

Een duurzame samenleving

Een duurzame samenleving

D66 vindt het van groot belang om het milieu en de natuur zo min mogelijk te belasten door verantwoord om te gaan met grondstoffen en energiebronnen. Het is immers in toenemende mate duidelijk dat grondstoffen en fossiele energiebronnen eindig zijn. Bovendien draagt het gebruik in belangrijke mate bij aan opwarming van de aarde en vermindering van de biodiversiteit en heeft daarmee een negatieve invloed op de leefbaarheid, niet alleen voor de huidige generatie, maar ook voor toekomstige generaties.

De transitie van fossiele energiebronnen naar duurzame energie is lastig en gaat gepaard met problemen zoals netcongestie - waardoor woningen en bedrijven niet kunnen worden aangesloten op het energienet - en ruimtelijke inpassingsproblemen. Hoewel de gemeente Alphen aan den Rijn een groot oppervlak bestrijkt, leidt het plaatsen van energie-infrastructuur er vrijwel altijd toe dat er iemand last van ondervindt.

Het realiseren van een duurzame samenleving houdt niet op aan onze gemeentegrens en vereist samenwerking met andere gemeenten, de provincie en de landelijke overheid.

3.1. Consistent langetermijnbeleid

D66 vindt dat het gemeentelijk beleid op het gebied van duurzaamheid over een lange periode consistent en consequent moet worden gevoerd. Dit zorgt ervoor dat inwoners en ondernemers weten waar ze aan toe zijn en op basis hiervan (investerings)beslissingen kunnen nemen.

De energietransitie gaat onvermijdelijk gepaard met problemen en nadelen. De gemeente moet dan ook samen met inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden verkennen hoe deze nadelen zo veel mogelijk beperkt kunnen worden. Dit mag verdere verduurzaming van en in onze gemeente echter niet in de weg staan.

3.2. Initiatieven aanmoedigen en praktisch ondersteunen

Veel (agrarische) ondernemers willen graag verduurzamen, maar dat moet voor hen wel economisch haalbaar zijn. Dit vraagt naast consistent beleid ook dat de gemeente actief en met een positieve grondhouding handelt bij initiatieven die vanuit de ondernemers komen. Dit betekent enerzijds helpen om de initiatieven mogelijk te maken binnen de regelgeving van de gemeente (en die waar mogelijk te vereenvoudigen) en anderzijds de ondernemers te ondersteunen bij het zoeken naar subsidiemogelijkheden (provinciaal, landelijk, EU).

3.3. Duurzame energiebronnen

Een stabiele energievoorziening vraagt om een goede mix van energiebronnen. Zo vullen zonne-energie en windenergie elkaar perfect aan, want als de zon niet schijnt zal het vaak wel waaien. Bij het plaatsen van windmolens moet rekening worden gehouden met voldoende afstand tot de bebouwing en Natura 2000 gebieden om overlast zoveel mogelijk te voorkomen. Een ander aandachtspunt is de landschappelijke inpassing. Door zorgvuldig na te denken over locaties voor het opstellen van de molens kan de landschappelijke inpassing sterk worden verbeterd.

D66 wil dat duurzaam opgewekte energie uit zon en wind optimaal wordt benut. Daarom stimuleren we het gebruik van thuisbatterijen zodat bewoners hun eigen energie kunnen opslaan en gebruiken wanneer de zon niet schijnt, of de wind niet waait. Dit maakt huishoudens minder afhankelijk van het elektriciteitsnet, verlaagt de energierekening en helpt piekbelasting te voorkomen. Zo maken we samen onze energievoorziening slimmer, groener en toekomstbestendig.

Bij het ontwikkelen van grootschalige duurzame energieopwek is het cruciaal dat omwonenden er ook van profiteren. Dit kan bijvoorbeeld door hen financieel te laten deelnemen of hen andere voordelen te bieden, zoals korting op de energieprijs. De gemeente dwingt dit af in beleid en ondersteunt omwonenden bij de concrete invulling.

Er ligt een maatschappelijke opgave om woningen gasvrij te maken. De inzet van warmtenetten binnen Alphen aan den Rijn is daarbij nodig om netcongestie tegen te gaan. In samenwerking met woningbouwverenigingen en eigenaren moet worden onderzocht waar warmtenetten effectief kunnen worden ingezet. De haalbaarheid en betaalbaarheid (ook op de lange termijn) voor de inwoners en de gemeente vormen daarbij een belangrijke garantie.

3.4. Duurzaamheid en innovatie

De energietransitie is nog maar net begonnen en (technische) ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op. D66 vindt het een taak van de gemeente deze ontwikkelingen nauwlettend te volgen en veelbelovende technieken in een vroeg stadium toe te passen. Bijvoorbeeld door innovatieve bedrijven te ondersteunen en gezamenlijk pilotprojecten op te starten.

3.5. Een duurzame en inspirerende gemeente

De gemeente geeft het goede voorbeeld door haar eigen gebouwen vergaand te isoleren en te voorzien van zonnepanelen. Zij deelt haar kennis met anderen.

3.6. Hergebruik van grondstoffen

D66 is voorstander van hergebruik van grondstoffen (circulariteit). De gemeente stimuleert dit principe door het voorrang te geven binnen het eigen inkoopbeleid. Daarnaast dient zij circulariteit zo veel mogelijk te stimuleren en waar mogelijk af te dwingen in de samenwerking met haar partners.

Organisaties die zich met hergebruik bezighouden worden waar mogelijk en zinvol samengebracht op dezelfde locatie zodat zij elkaar kunnen versterken. Denk bijvoorbeeld aan Kledingbank Het Groene Hart, stichting Behout en stichting Kringloop.

D66 wil meer aandacht besteden aan het gescheiden inzamelen van afval (grondstoffen). Momenteel zijn de scheidingspercentages te laag, wat niet alleen leidt tot minder hergebruik maar ook tot hogere kosten voor inwoners. Hierbij moeten mogelijkheden worden verkend om het scheiden van afval te belonen.

3.7. Ondersteuning bij verduurzaming

D66 vindt het belangrijk dat de gemeente onverminderd doorgaat met het ondersteunen van inwoners en VVE's die hun woningen willen verduurzamen. Belangrijke voorbeelden hiervan zijn de inzet van energiecoaches en het verstrekken van subsidies en leningen op het gebied van duurzaamheid.

3.8. Realiseren van energiehubs

De gemeente ondersteunt bedrijventerreinen die zichzelf willen organiseren, zodat de aanwezige bedrijven hun energiebehoefte op elkaar kunnen afstemmen waardoor een zogenaamde energiehubs kan ontstaan. Door gezamenlijk na te denken over opwek, opslag en gebruik van energie en hierin samen te werken ontstaan veel voordelen. Te denken valt aan het tegengaan van netcongestie, samen delen van investeringen, verminderde energiekosten en een hogere betrouwbaarheid.

Hoofdstuk 4

Een aantrekkelijk ondernemers- klimaat

Een aantrekkelijk ondernemersklimaat

In onze gemeente werken ondernemers en partners samen in een goed ondernemersklimaat, zij ontmoeten elkaar regelmatig en er is een mooi verenigingsleven. Onze gemeente is een gemeente van 'doeners'. Sterke punten zijn ons MKB, de relatief lage grondprijzen en de internationale status van de Greenport. Het toerisme in onze regio is in opkomst. Aandachtspunten zijn de infrastructuur (Boskoop) en de kwaliteit van het OV (station Hazerswoude), de netcongestie en de continuïteit in het gemeentelijk beleid. Economie is meer dan bedrijvigheid, voor D66 gaat het ook om brede welvaart en leefbaarheid.

4.1. Een lange termijn visie op economische bedrijvigheid

D66 wil in gesprek over het type bedrijvigheid dat bij onze gemeente past. Daaruit volgt een langetermijnvisie voor het economisch beleid met concrete doelen en beschrijvingen van wat daarvoor nodig is: financiën, ruimte, goed onderwijs en type werknemer. De visie maakt duidelijk waarin Alphen aan den Rijn uniek is binnen de Randstad en hoe de gemeente haar regierol kan vervullen. De middelen zijn beperkt en dwingen tot heldere keuzes, want niet alles kan. Er is lef nodig om te sturen en een besluit vervolgens consequent en consistent uit te voeren. Wat D66 betreft richt de gemeente zich op kennisintensieve bedrijven en is zij kritisch op bedrijven die veel ruimte vragen of een grote inzet van arbeidsmigranten. Verder streeft D66 na dat het aantal arbeidsmigranten dat in de gemeente is gehuisvest in evenwicht is met het aantal in de gemeente werkzame arbeidsmigranten.

Samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers kan verder worden versterkt. Partijen willen zich gehoord voelen en snel kunnen schakelen bij nieuwe ontwikkelingen. Ondernemers ervaren momenteel dat het gemeentelijk beleid regelmatig van richting verandert, bijvoorbeeld onder druk van incidenten. De meeste ondernemers plannen en investeren op de lange termijn, zij hebben in de bedrijfsvoering last van inconsistent beleid en dat wil D66 aanpakken. We zetten in op intensiever contact van de Raad met de VOA, EDBA en Citymarketing. Sterk punt is dat de gemeente nu al goed benaderbaar is voor ondernemers. Het ervaren gevoel van gezamenlijkheid willen we uitbouwen, de voortrekkersrol van de gemeente beter vormgeven en met een hogere effectiviteit inrichten.

4.2. Faciliteer de (startende) ondernemer

D66 wil een speciaal loket inrichten waar ondernemers fysiek en online in gesprek kunnen met de gemeente. Zij ontmoeten hier ambtenaren met affiniteit voor ondernemen en economie, die een volwaardige en professionele gesprekspartner zijn. De ambtenaren beantwoorden vragen, verbinden initiatieven, geven advies of verwijzen bijvoorbeeld naar een regeling van de landelijke overheid. D66 streeft ernaar meer starters aan de gemeente te binden en zo het wegtrekken van jongeren te beperken. Integratie van wonen – werken – leren binnen de gemeente heeft volgens D66 de voorkeur. Jongeren leveren innovatieve denkkraft voor onder meer techniek, transitievraagstukken en de aanpak van de vergrijzing. Een centraal loket voor (jonge) ondernemers kan hen helpen nieuwe ideeën en initiatieven om te zetten in een levensvatbare startup.

Samen met partners als Alphen Digitaal werkt D66 aan versterking van een kennisintensieve economie en een verantwoorde inzet van AI. Daarnaast is en blijft er altijd behoefte aan een (innovatieve) maakindustrie, waarin onze gemeente een belangrijke onderscheidende rol kan spelen. Dankzij haar gunstige ligging, maar ook dankzij kansen die de verhoogde NAVO-norm mogelijk gaat bieden. Dat vereist visie, gevolgd door een snelle besluitvorming.

D66 ziet een groot risico in het waargenomen gebrek aan digitale weerbaarheid. De maatschappelijke infrastructuur is dankzij cybercriminaliteit kwetsbaarder dan voorheen. Ondernemers moeten zich op de risico's voor hun bedrijf voorbereiden. D66 ziet hier een ondersteunende taak voor de gemeente in samenwerking met de veiligheidsregio.

4.3. Economie in het buitengebied

In de agrarische sector heeft men land, kennis en kunde. D66 stelt voor dat gemeente en agrarische ondernemers sneller en beter dan voorheen overleggen welke oplossing zij bij welk probleem als haalbaar zien. Als de gemeente bijvoorbeeld extra bomen wil planten, kan de agrarische sector de ruimte, de kennis en de bomen leveren.

Economische vraagstukken dagen de agrarische ondernemer uit om met creatieve oplossingen te komen. D66 wil hen stimuleren oplossingen te formuleren voor waargenomen problemen die zij tijdig met beleidsmakers kunnen bespreken. Denk bijvoorbeeld aan agrarische ondernemers die de op hun land opgewekte windenergie in een batterij op willen slaan.

4.4. Inrichting bedrijventerreinen

Onze bedrijventerreinen kennen meer vraag dan aanbod en dus moet goed worden nagedacht over het type bedrijf dat zich hier mag vestigen. Bedrijventerreinen moeten ieder een duidelijker profiel krijgen en met voorrang innovatieve bedrijven toelaten die bijdragen aan de voor onze gemeente kenmerkende, unieke bedrijvigheid. De gemeente faciliteert ondernemers om hun organisatiegraad te verhogen, onder meer met het doel gezamenlijk energiehubs in te richten.

4.5. Stimuleer lokaal en sociaal ondernemerschap

D66 steunt sociaal ondernemerschap en heeft oog voor de participatie van kwetsbare werknemers. Een sociaal ondernemer dient het maatschappelijk belang en draait financieel op eigen kracht. Voor de gemeente zijn sociaal ondernemers belangrijke bondgenoten. Ze bieden (innovatieve) oplossingen voor complexe vraagstukken in gezondheid(szorg), veiligheid en leefbaarheid, arbeidsparticipatie, voedsel- en energievoorziening. In de praktijk is het niet zo makkelijk sociaal ondernemen ruimte en ondersteuning te geven, het vraagt om een andere houding en aanpak dan in de gebruikelijke subsidieverstrekking, aanbesteding of inkoop. Samenwerking met lokale ondernemers is daarbij van belang.

4.6. Toerisme stimuleert de economie

De grote omvang van het toerisme in de grote steden om ons heen maakt dat toeristen op zoek gaan naar rustigere gebieden in de omgeving. Onze gemeente heeft dankzij haar ligging in het Groene Hart goede mogelijkheden voor een sterke toeristische sector en agro-toerisme. D66 ziet recreatie als meer dan ontspanning en tevens als investering in welzijn, identiteit en toekomst. Onze vier ABBA-iconen – Avifauna, Bentwoud, Boskoop en Archeon – geven onze gemeente identiteit en aantrekkingskracht en vormen gezamenlijk het hart van een gastvrije en levendige gemeente. We willen onze iconen met elkaar en met onze dorpen verbinden via veilige fiets- en wandelroutes, duurzaam vervoer en samenwerking met ondernemers en inwoners. D66 steunt het behoud van de stimuleringsregeling die financiering van dergelijke initiatieven mogelijk maakt en eveneens de voor het toerisme belangrijke inbreng vanuit het toeristische platform PrET en stichting landschapsfonds als belangrijke samenwerkingspartners. Ook blijft het belangrijk samen te werken met andere gemeenten in het Groene Hart. De aantrekkingskracht van de hele regio kan zo worden versterkt en bevorderd.

Belangrijke attracties zoals Avifauna en het Archeon verdienen aandacht en steun vanuit de gemeente. Avifauna is een topattractie die onze gemeente en regio nationale bekendheid verschaft, lokaal werkgelegenheid biedt, opdrachten geeft aan lokale bedrijven, natuureducatie verzorgt in het park en op scholen, opleidingsplekken biedt voor mbo en universiteiten, en meedoet aan relevant internationaal onderzoek. D66 verzet zich tegen eventuele nieuwbouwplannen op het terrein van het vogelpark. We steunen Avifauna in de profilering als stadspark.

Het Archeon is de poort naar het verleden – een themapark dat geschiedenis tot leven brengt. D66 wil de Romeinse Limes-geschiedenis sterker profileren als onderdeel van de identiteit van Alphen aan den Rijn. Samenwerking tussen Archeon, scholen en culturele instellingen maakt dat educatie, erfgoed en toerisme elkaar versterken.

Het Bentwoud is het grootste nieuwe bos van West-Nederland — een plek van rust, recreatie en natuurontwikkeling. D66 wil het Bentwoud beter verbinden met de omliggende dorpen via veilige fietsverbindingen, recreatieve routes en openbaar vervoer. Wij ondersteunen initiatieven voor kleinschalige natuurcampings, buitenkunst, educatieve routes en herstel van biodiversiteit. Boskoop is levend erfgoed, bakermat van de Nederlandse boomkwekerijen en biedt een uniek landschap. D66 steunt Boskoop bij het behoud en 'beleefbaar' maken van haar unieke cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Wij steunen initiatieven die de kwekerscultuur aan toerisme koppelen, zoals vaar- en wandelroutes en kleinschalige overnachtingsmogelijkheden.

We kiezen voor een evenwichtige en duurzame groei in het toerisme – natuur, cultuur en beleving versterken elkaar. Zowel inwoners als bezoekers genieten van de rijkdom in onze regio op een manier die duurzaam, inclusief en toekomstbestendig is. D66 stimuleert initiatieven die kiezen voor energiezuinige en circulaire activiteiten. We pleiten voor duurzame en kleinschalige overnachtingsmogelijkheden die de natuur niet belasten; promoten streekproducten; beschermen rustgebieden en kwetsbare natuur en we willen investeren in onderhoud, waterkwaliteit en klimaatbestendige inrichting van recreatiezones.

Iedere Alphenaar moet dicht bij huis kunnen genieten van rust, natuur, sport en cultuur. Daarom zet D66 in op:

- Goede wandel- en fietsroutes tussen stad, dorpen en recreatiegebieden
- Toegankelijke voorzieningen voor mensen met een beperking
- Veilige zwem- en recreatieplekken rond de Zegerplas
- Laagdrempelige evenementen, zoals het Zomerspektakel en het Romeins Weekend

Hoofdstuk 5

Een sociale gemeente waar iedereen meetelt en meedoet

Een sociale gemeente waar iedereen meetelt en meedoet

In Alphen aan den Rijn willen we iedereen de kans geven mee te doen, gezond te leven en zich te ontwikkelen. D66 gelooft in een samenleving waarin mensen vrij zijn om eigen keuzes te maken en we elkaar niet laten vallen. Dat vraagt om een sterke sociale basis in elke wijk en elk dorp, zodat iedereen zich gezien, gezond en verbonden voelt.

Die sociale basis bouwen we samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en zorgprofessionals en bestaat uit toegankelijke zorg en ondersteuning, goede scholen en een gezonde leefomgeving waarin mensen elkaar kunnen ontmoeten. Maar soms betekent eerlijk investeren dat we juist niet overal hetzelfde doen. Want gelijke kansen vragen soms om ongelijke inzet: waar de problemen groter zijn, is meer inzet nodig.

De onlangs verschenen sociale visie van onze gemeente waarin D66 een groot aandeel had, maakt duidelijk wat daarvoor nodig is: gezond leven in een gezonde leefomgeving, kansengelijkheid en bestaanszekerheid. Precies de thema's waar D66 zich sterk voor maakt.

5.1. Inwoners samenbrengen met onze publieke voorzieningen

Sterke openbare voorzieningen (zoals de bibliotheek, onze buurthuizen en zwembaden) vormen het hart van een leefbare en sociale gemeente. Op die locaties komen mensen samen, ze vergroten kansen en dragen bij aan gezondheid en welzijn. D66 wil dat inwoners in elke wijk en elk dorp kunnen rekenen op toegankelijke en kwalitatief goede voorzieningen. Ook ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, passend leerlingenvervoer, maatschappelijke begeleiding en goede zorg voor ouderen en jongeren horen daarbij.

D66 zet in op het behoud van dorps- en buurthuizen en op kwalitatief sterke bibliotheken en andere culturele voorzieningen — waar mogelijk gecombineerd op één locatie, zodat er levendige ontmoetingsplekken ontstaan. We gaan daarbij uit van 'samenredzaamheid': D66 gelooft dat mensen in de eerste plaats zelf, samen met mensen uit hun omgeving, in staat moeten zijn om hun leven vorm te geven. Dat begint met netwerken van mensen die bij elkaar in de buurt wonen en elkaar op allerlei manieren bijstaan. In deze netwerken spelen publieke voorzieningen een verbindende rol.

We beseffen dat voorzieningen onder druk staan door financiële krapte en personeelstekorten.

Daarom wil D66 gericht investeren in wat echt bijdraagt aan kansengelijkheid, bestaanszekerheid en gezond samenleven.

5.2. Zekerheid in het dagelijks leven

D66 werkt stap voor stap aan een gemeente waar bestaanszekerheid vanzelfsprekend is voor iedereen. Zekerheid begint met een sterke basis: werk, inkomen en een veilig thuis. Meedoen in de samenleving, contacten leggen en onderhouden zijn moeilijk als je (te) weinig geld te besteden hebt en vereenzaming vormt in dat geval een risico. D66 vindt dat iedereen in onze gemeente mee moet kunnen doen, ongeacht inkomen of achtergrond. Daarom zetten we in op bestaanszekerheid als fundament voor inwoners die het financieel moeilijk hebben. De minimaregelingen in onze gemeente zijn inmiddels aantoonbaar beter te vinden en steeds meer huishoudens doen een beroep op regelingen, zoals de individuele inkomenstoeslag, de regeling duurzame gebruiksgoederen en Stichting Leergeld. Dit is onder meer het resultaat van gemeentelijke acties, zoals het invoeren van één aanvraagformulier voor meerdere regelingen; campagnes gericht op gezinnen met een laag inkomen en een meer persoonlijke benadering via het Serviceplein.

D66 bouwt voort op deze positieve ontwikkeling. In de komende vier jaar zetten we in op:

- verdere digitalisering en het vereenvoudigen van aanvragen
- proactieve ondersteuning bij geldzorgen
- betere samenwerking van de gemeente met maatschappelijke partners om gebruik te stimuleren

Daarnaast wil D66 aandacht voor vervoersarmoede. Het is belangrijk dat inwoners kunnen reizen naar de zorg die ze nodig hebben in Alphen aan den Rijn, maar ook naar Leiderdorp of Leiden.

5.3. Realisatie AlphenPas

D66 is groot voorstander van de AlphenPas. De AlphenPas is er voor iedere inwoner van Alphen aan den Rijn en biedt alle inwoners korting op lokale evenementen, sportactiviteiten en cultuur. Maar daarnaast betekent de pas voor gezinnen met een laag inkomen het verschil tussen wel of niet mee kunnen doen. De extra korting neemt financiële drempels weg, zodat ook zij mee kunnen doen, mensen ontmoeten en onze gemeente beter leren kennen.

De pas sluit naadloos aan bij de drie uitgangspunten van D66: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond leven in een gezonde leefomgeving. De AlphenPas is daarmee niet alleen een middel tegen armoede, maar een gemeentebrede investering in ontmoeting, gezondheid en verbinding.

De AlphenPas verbindt alle inwoners, ongeacht hun achtergrond of inkomen en daarvan verwachten we een preventieve werking. Door sociale participatie te bevorderen voorkomt de AlphenPas dat inwoners in een isolement raken of andere mentale, dan wel fysieke problemen ontwikkelen. Op de lange termijn verlaagt participatie de druk op zorg en welzijn.

5.4. Zorg en welzijn door preventie en ondersteuning

Iedereen maakt in het leven momenten mee waarop het even tegenzit. Juist op die momenten komt de ‘samenredzaamheid’ in beeld die D66 wil versterken. Inwoners en gezinnen moeten de ruimte en ondersteuning krijgen om zelf te voorzien in wat zij nodig vinden voor een fijn en betekenisvol leven. De gemeente staat naast hen – niet vóór hen – en biedt een toegankelijke, helpende hand nadat zij eerst met steun vanuit het eigen netwerk geprobeerd hebben moeilijkheden op te lossen. We zetten stevig in op preventie om te bouwen aan een gezonde generatie. Dat interpreteren we breed: van mentale gezondheid tot voldoende bewegen, gezonde voeding en het voorkomen van schulden of eenzaamheid. Door vroeg te signaleren en snel te handelen voorkomen we dat problemen groter worden.

D66 wil dat ondersteuning laagdrempelig, samenhangend en flexibel blijft. Professionals moeten de ruimte krijgen om te doen wat zij nodig vinden – met vertrouwen, maatwerk en oog voor de mens achter de vraag. Ondersteuning is zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. Innovatie hoort daarbij. We zetten in op digitale hulpmiddelen en slimme technologieën die onze inwoners ondersteunen in de wens en noodzaak om steeds langer zelfstandig te blijven wonen en op nieuwe vormen van zorg die aansluiten bij wat mensen willen en kunnen.

De toenemende vergrijzing vraagt om vernieuwing in wonen en zorg. D66 wil investeren in ouderenzorg aan huis, nieuwe woonvormen en ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

5.5. Jeugdhulp: stabiliteit en impact

De jeugdhulp in Alphen aan den Rijn heeft rust en voorspelbaarheid nodig. D66 ziet Oog voor Thuis als dé organisatie die verantwoordelijk is voor de toegang, die rolvast handelt en stabiele aansturing biedt. Kinderen, ouders en jeugdigen moeten weten waar ze terecht kunnen, wie daar hun gesprekspartner is, en ervaren dat de hulpverlening één samenhangend geheel biedt in plaats van over meerdere instellingen versnipperde trajecten.

Het in de vorige raadsperiode verschenen manifest ‘Opvoeden, opgroeien en jeugdhulp in Alphen aan den Rijn’, vormt de basis van ons huidige en voorgenomen beleid. Conform dit manifest wil D66 stevig inzetten op preventie, al vanaf het moment dat het CJG, het onderwijs of de huisarts signalen ziet — want zodra een kind bij Oog voor Thuis komt, is dat al zorg. Daarbij maken we gebruik van het factorenmodel om inzicht te krijgen in hulpvormen die écht effect sorteren. We zorgen dat ouders en jeugdigen de controle houden: hulpvragen worden begrepen vanuit hun eigen situatie, en de aanbieders werken zoveel mogelijk binnen het gewone leven – in de school, de buurt en via het eigen netwerk van de hulpvrager.

Daarnaast zullen gemeente en jeugdhulp professionals jaarlijks een reflectief gesprek voeren. Gezamenlijk bespreken ze waargenomen trends — welke hulp werkt; welke knelpunten zijn er en waar is bijsturing nodig? Zo groeit een doorgaande lijn van zorg: hulp is beschikbaar, samenhangend, dichtbij én verbonden met de leefwereld van jeugdigen en gezinnen. Op deze manier realiseren we een aanbod dat niet alleen reageert op problemen, maar deze voorkomt én bovendien versterkt wat goed is — met kennis, expertise, samenwerking en eigen verantwoordelijkheid als kernwaarden.

D66 vindt dat jeugdhulp blijvend moet worden vergoed, ook als dat meer zou kosten dan begroot. Niemand mag hier de dupe van worden. Wel heeft de gemeente de verantwoordelijkheid de begroting zeer zorgvuldig te bewaken en alleen te investeren in hulp die echt werkt.

5.6. Sport voor iedereen: laagdrempelig mogelijk maken

Bij D66 geloven we dat sport veel meer is dan bewegen: het houdt de samenleving letterlijk in beweging. Sport verbindt mensen, stimuleert gezondheid en versterkt sociale cohesie. Daarom willen wij dat iedereen in Alphen aan den Rijn laagdrempelig kan sporten.

Voldoende binnen- en buitensportaccommodaties zijn een basale voorwaarde voor een levendige sportgemeenschap. D66 wil investeren in een nieuwe sporthal bij de Bijlen en een vitaliteitscentrum bij zwembad de Hoorn, zodat sporten in verenigingsverband, dan wel individueel bewegen optimaal mogelijk zijn. Daarbij is het behoud en de kwaliteit van de Alphense zwembaden cruciaal: ze zijn belangrijk voor recreatie, zwemonderwijs, gezondheid en ontmoetingen.

Ook vindt D66 het essentieel dat scholen beschikken over voldoende gymzalen waar goed beweegonderwijs kan worden gegeven en waar kinderen van jongs af aan een actieve levensstijl ontwikkelen. Goed onderwijs en goede sportvoorzieningen versterken elkaar: gezonde, actieve kinderen groeien uit tot gezonde, actieve volwassenen.

Het verplaatsen van tennisvereniging Nieuwe Sloot naar een moderne, centrale locatie laat zien dat een doordachte aanpak voordelen oplevert: betere faciliteiten, meer gebruiksgemak voor verenigingen en een stimulans voor het sportaanbod.

Door binnen- én buitensport goed mogelijk te maken en zwembaden, scholen en sportverenigingen te ondersteunen, zorgen we dat Alphen aan den Rijn een gemeente blijft waar bewegen vanzelfsprekend is en verenigingen floreren.

5.7. Toekomstgericht zorgen voor vluchtelingen en statushouders

Met de komst van een asielzoekerscentrum heeft Alphen aan den Rijn haar verantwoordelijkheid genomen in de landelijke opvangcrisis van asielzoekers. Het centrum biedt 400 mensen een veilige plek en geeft vluchtelingen en statushouders een kans op huisvesting, bestaanszekerheid en een startpositie om mee te gaan doen in onze samenleving.

Voor D66 stopt het hier niet. We blijven werken aan een inclusieve samenleving waarin iedereen, ongeacht herkomst, een eerlijke kans krijgt om zich te ontwikkelen. We blijven investeren in passende huisvesting, maatschappelijke begeleiding en integratie, zodat statushouders niet alleen opgevangen worden, maar echt deel kunnen uitmaken van onze gemeenschap. Zo zetten we lokaal daadkracht om in solidariteit en toekomstperspectief voor iedereen.

Hoofdstuk 6

Onderwijs

Onderwijs

Goed onderwijs ontstaat in een gemeenschap van ouders, leerlingen en docenten, met ondersteuning van gemeente en schoolbesturen. D66 wil dat ieder kind de kans krijgt om eigen talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Dat vraagt om scholen met een stevige pedagogische basis, waar ieder kind zich veilig, gezien en gestimuleerd voelt. Het realiseren van gelijke kansen vraagt om krachtige investeringen en passende ondersteuning.

In een mede dankzij AI snel veranderende leeromgeving is innovatie en flexibiliteit gevraagd. Een-leven-lang-leren maakt mensen fit om nieuwe kennis en technologieën in hun werk te blijven integreren.

6.1. Samen leren, samen groeien – goed onderwijs voor ieder kind

Goed onderwijs is de basis voor gelijke kansen, ongeacht achtergrond, wijk of portemonnee. In Alphen aan den Rijn werken scholen, kinderopvang en de gemeente samen in de Lokale Educatieve Agenda (LEA). D66 onderschrijft die samenwerking van harte, maar wil verder gaan. Wij willen dat alle kinderen, vanaf voorschool tot en met voortgezet onderwijs zich breed kunnen ontwikkelen, met aandacht voor taal, cultuur, creativiteit, burgerschap en welzijn.

Een sterke start begint al vóór de basisschool. Daarom vindt D66 investeren in voorschoolse educatie van belang, zodat kleuters met een betere uitgangspositie in het onderwijs beginnen. In het basisonderwijs wil D66 inzetten op een doorgaande leerlijn van school, cultuur en opvang – met structurele samenwerking tussen basisscholen, kinderopvang, Parkvilla, Castellum en de bibliotheek. In het voortgezet onderwijs willen we extra aandacht voor jongeren die dreigen uit te vallen of moeilijk aansluiting vinden.

6.2. Huisvesting als basis voor leren en ontwikkelen

Een inspirerende, passende leeromgeving draagt bij aan goede leerresultaten. In het VO is dit op orde, maar in het basisonderwijs is de huisvesting vaak oud en is dringend renovatie vereist. D66 wil het huidige Integraal Huisvestingsplan voortvarend uitvoeren, met visie, een hoger tempo en met oog voor duurzaamheid. Nieuwe schoolgebouwen moeten energiezuinig, circulair en flexibel zijn zodat ze ook in de toekomst aansluiten op veranderende onderwijsvormen en groei of krimp van wijken.

In een huisvestingsplan gaat het niet alleen om het schoolgebouw, maar ook om een visie op de samenwerking binnen dat gebouw. D66 is voorstander van een integrale aanpak. Dat houdt in dat onderwijs en partners zoals kinderopvang, Centrum voor Jeugd en Gezin, jeugdhulp, welzijn, jeugdgezondheidszorg en taalscholen samen met de gemeente een gebouw plannen, inrichten en gebruiken. Zo ontstaan Integrale Kindcentra (IKC's) en multifunctionele gebouwen waarin leren, zorg en ondersteuning samenkomen in maatwerk voor individuele leerlingen en hun gezinnen. Investeren in deze centra ziet D66 als een blijvende opgave. Want een preventieve en vroegtijdige aanpak in het onderwijs verkleint de kans op latere uitval en onderpresteren. Zo draagt onderwijs bij aan gelijke kansen en een beter toekomstperspectief voor kwetsbare jeugd.

6.3. Schoolpleinen: leren, spelen en klimaatbestendig groeien

D66 wil bereiken dat elk kind opgroeit in een groene, gezonde en uitdagende omgeving. Daarom steunen wij de vergroening van schoolpleinen tot 'groenblauwe' schoolpleinen, waar natuur, water en spel samenkomen. Dankzij samenwerking met Jantje Beton en IVN Natuureducatie krijgt onze gemeente landelijke steun om vier voorbeeldpleinen te realiseren. D66 wil dat de gemeente deze aanpak voortzet en uitbreidt, zodat uiteindelijk elk schoolplein in de gemeente een plek wordt waar kinderen de natuur ervaren, klimaatbewust leren en samen spelen.

6.4. De Rijke Schooldag

De gemeente heeft deelgenomen aan het *Voorloperstraject Rijke Schooldag*. D66 wil de bij dit traject betrokken organisaties in staat stellen om hun aanbod op het gebied van opvang, kunst, cultuur, natuur, sport en techniek verder te ontwikkelen en bij voorkeur uit te breiden. De Rijke Schooldag moet volgens D66 blijvend deel uitmaken van de lokale onderwijsstructuur. De samenwerking van onderwijs met sportverenigingen, culturele instellingen en bedrijven mag niet onder druk komen te staan, want deze versterkt de leeromgeving van kinderen en tevens de gemeenschap als geheel. Op landelijk niveau is de Rijke Schooldag inmiddels stevig verankerd via de subsidieregeling School en Omgeving en D66 wil dat ook onze gemeente hierop blijft aansluiten.

Eerste pilots zijn in Ridderveld en in de Edelstenenbuurt gestart. D66 wil deze aanpak verder uitbreiden naar andere scholen en wijken, zodat ieder kind kan profiteren van een rijke leer- en leefomgeving. Prioriteit leggen we bij scholen en wijken waar de kansenongelijkheid het grootst is.

6.5. Een leven lang leren

D66 Alphen aan den Rijn vindt dat iedereen de kans moet krijgen om zich een leven lang te blijven ontwikkelen. In onze snel veranderende samenleving zijn voortdurende scholing en ontwikkeling essentieel; voor persoonlijke groei, maar ook voor betere kansen op de arbeidsmarkt. Welvaart en ontwikkeling van de samenleving zijn niet los te zien van de bereidheid van mensen om steeds weer in zichzelf te investeren, aangevuld met een overheid die bereid is deze ontwikkeling te faciliteren. Bijvoorbeeld door samenwerking tussen onderwijs, werkgevers en maatschappelijke organisaties te stimuleren, belemmeringen weg te nemen en bestaande initiatieven te versterken. Of door voorzieningen en regelingen toegankelijk en bekend te maken, waaronder de kennisbronnen in de bibliotheek Rijn en Venen. Minder weerbare inwoners kunnen hier basale taal- en digitale vaardigheden leren om hun veerkracht te versterken en daarmee hun burgerschap.

6.6. Nederlands leren

Voor een succesvolle integratie is goede beheersing van het Nederlands een belangrijke voorwaarde. Wat D66 betreft begint taalonderwijs al in het AZC en moeten daar voldoende faciliteiten en vrijwilligers beschikbaar zijn, wat eveneens geldt voor de opvang van Oekraïners. Taalbelemmeringen bij het zoeken van werk moeten aangepakt worden. Jonge statushouders die een opleiding in het mbo willen volgen krijgen in onze gemeente taalonderwijs en begeleiding in de onderwijsroute die de gemeente hen aanbiedt.

Daarnaast wijst D66 op het belang van het tot stand brengen van een informeel netwerk. Maatschappelijke partners bieden projecten aan waarin vrijwilligers zoals Taalmaatjes, buddy's en de vrijwilligers van taalcafé's van grote waarde zijn, omdat zij de taalontwikkeling stimuleren en daarnaast voor verbinding met de lokale samenleving zorgen.

6.7. Taalontwikkeling en de bibliotheek

D66 is ervan overtuigd dat goede taalvaardigheid en in het bijzonder goede leesvaardigheid onmisbaar is om volwaardig mee te kunnen doen in onze samenleving. De bibliotheek vervult hierin een centrale rol dankzij de taalgerichte activiteiten die zij aanbiedt. D66 steunt de bibliotheek in de uitvoering van haar rol en wil samenwerking bevorderen tussen bibliotheek, onderwijs en maatschappelijke organisaties.

6.8. Studeren in Alphen aan den Rijn

De Alphense beroepsbevolking bestaat voor een groot deel uit mbo'ers en dat past goed bij het soort werkgelegenheid in onze gemeente. D66 hecht waarde aan goede stageplekken voor onze mbo- en hbo-studenten en rekent daarbij op steun van economische partners, zoals VOA en EDBA, bijvoorbeeld in het actief bestrijden van stagediscriminatie, of in het koppelen van studenten aan bedrijven.

Werkgevers in onze gemeente hebben laten weten dat zij behoefte hebben aan werknemers met een hbo-opleiding en daarom wil D66 hbo binnen de gemeente mogelijk maken. D66 wil dit type onderwijs niet binnen een 'traditioneel' schoolgebouw plaatsen, maar in een moderne onderwijsvorm, zoals digitaal onderwijs op afstand, verbonden met een studiecentrum met leerplekken, een servicepunt en een horecagelegenheid. Hier kunnen studenten studeren, groepsprojecten doen, elkaar helpen en een sociaal netwerk opbouwen. Een dergelijk centrum kan mogelijk in samenwerking met MBO Rijnland en/of de bibliotheek worden ingericht. Door in te zetten op stageplekken voor hbo-studenten hopen we ze op die manier aan Alphense bedrijven te binden, zodat ze na hun afstuderen in onze gemeente blijven werken. Verder ziet D66 mogelijkheden om de doelgroep voor onderwijs te verbreden naar volwassenen die zich in het kader van een- leven- lang- leren blijven bijscholen.

Bij het kiezen van aan te bieden opleidingen vindt D66 het belangrijk dat die bij het profiel van de gemeente passen. We denken aan opleidingen als:

- STROOM / het EnergietransitieHuis, waar onderwijs, ondernemers en overheid samenwerken aan vaardigheden van de toekomst. Hier komen leren, innoveren en duurzaamheid samen: inwoners bereiden zich voor op de banen van morgen; bedrijven werken aan slimme oplossingen voor de energietransitie en kennis wordt gedeeld om Alphen duurzamer en sterker te maken. D66 wil dat de gemeente deze samenwerking blijft stimuleren en zo bijdraagt aan een groene en veerkrachtige lokale economie.
- Een hbo associate degree opleiding Social Work (2 jaar). De gemeente kan samen met de hogescholen verkennen welke niet-locatiegebonden opleidingen de Hogescholen kunnen aanbieden, waarbij het praktijkdeel van de opleiding in onze gemeente gevolgd kan worden.
- De nieuwe hbo-opleiding Toegepaste AI. Vanaf september 2025 kunnen studenten in de regio terecht voor praktijkgericht onderwijs in kunstmatige intelligentie. De opleiding is samen met het bedrijfsleven ontwikkeld, zodat afgestudeerden direct kunnen bijdragen aan lokale innovatie, met duurzame en verantwoorde AI-oplossingen.

D66 wil dat de gemeente bijdraagt aan een sterke verbinding tussen onderwijsinstellingen en bedrijven, zodat onze gemeente een aantrekkelijke plek wordt voor AI-talent én ondernemerschap.

Hoofdstuk 7

Cultuur

Cultuur

In onze gemeente bestaat een rijk en gevarieerd cultureel leven dat grotendeels draait op enthousiaste vrijwilligers en instellingen. Cultuur biedt ontspanning, zelfexpressie, ontwikkeling en omdat het bijdraagt aan een prettige leefomgeving is het ook op stedelijk niveau van belang. Culturele activiteiten beleef je gezamenlijk. Een levendige culturele sector versterkt de sociale samenhang, creëert gezamenlijke herinneringen en draagt daardoor bij aan de identiteit van onze gemeente.

D66 ziet cultuur als vanzelfsprekend en als basisvoorwaarde voor een vrije, creatieve en verbonden samenleving. "Zonder cultuur is er geen samenleving, alleen samen leven." Voor D66 gaat cultuur dan ook niet alleen over kunstuitingen, maar ook over samenleven.

7.1. Een toegankelijk en breed cultuuraanbod

In onze gemeente bestaat de culturele basisinfrastructuur onder meer uit theater Castellum, de bibliotheek en Parkvilla. D66 wil die basis verbreden en meer diversiteit mogelijk maken. Kunst en cultuur kunnen openbreken wat moeilijk is en daarom willen we kunst en cultuur in Alphen aan den Rijn 'weerbarstiger' maken. Bijvoorbeeld door meer ruimte te maken voor jonge makers en creatieve ondernemers. De cultuurmakelaar heeft hierin een belangrijke rol en D66 wil haar positie dan ook behouden. Zij kan handvatten geven aan cultuurmakers in onze gemeente.

Het culturele aanbod in onze gemeente biedt iedereen wat. Deelnemen en hiervan genieten moet volgens D66 voor iedereen mogelijk zijn en geen privilege. Daarom willen we op basis van een doelgroepanalyse gericht inzetten op een aanbod voor inwoners die cultuur niet zelf kunnen financieren of organiseren. Parkvilla kan bijvoorbeeld de voorschoolse educatie ondersteunen met culturele projecten, of theater met en voor ouderen mogelijk maken en de bibliotheek blijft lokaal talent een podium bieden en ontmoetingen met schrijvers organiseren.

De vele vrijwilligersorganisaties en stichtingen in het verenigingsleven moeten hulp van beleidsmakers kunnen krijgen zodat zij een formeel juiste aanvraag in kunnen dienen voor een kleine subsidie. Kleinschalige verenigingsactiviteiten vormen de ruggengraat van het culturele leven in een wijk of dorp.

7.2. Blijvend investeren in cultuureducatie

D66 vindt het belangrijk dat de jeugd al op jonge leeftijd met culturele activiteiten in aanraking komt. We denken bijvoorbeeld aan cultuureducatie die ontstaat vanuit een samenwerking van maatschappelijke partners, bijvoorbeeld de kinderopvang met de bibliotheek, of het theater met het basisonderwijs, of Parkvilla met het voortgezet onderwijs. Die verbinding tussen cultuur en educatie is volgens D66 niet alleen logisch, maar ook belangrijk, onder meer om de kansengelijkheid te vergroten. Cultuureducatie zien we als een vanzelfsprekend onderdeel van opgroeien in Alphen aan den Rijn en als een solide basis voor de makers van morgen.

D66 deelt de visie van Parkvilla dat cultuureducatie in de vorm van projecten behouden moet blijven, ook bij verminderde gemeentelijke financiering. Cultuureducatie is niet zinvol in te zetten in de vorm van incidentele, versnipperde activiteiten, maar moet bij voorkeur in samenhang met andere lesonderdelen in het basis- en voortgezet onderwijs aangeboden worden. Zo worden meer doelgroepen bereikt, waaronder leerlingen die zelden of nooit in aanraking komen met kunstuitingen of historie. D66 ziet Parkvilla als een belangrijke partner voor de gemeente, met name in haar expertise op het gebied van cultuureducatie.

D66 stimuleert initiatieven die ondersteuning bieden aan creatieve uitingen van jongeren. Nieuwe technieken zorgen voor nieuwe productiemogelijkheden, denk bijvoorbeeld aan 3D-printen, AI of het ontwerpen van games. D66 wil deze nieuwe technieken een plaats geven in de cultuureducatie, zodat Alphenaren leren hoe ze ze optimaal kunnen benutten om hun creativiteit vorm te geven. Ook buiten schooltijd willen we jongeren de ruimte bieden om hun talenten op het gebied van bijvoorbeeld muziek, film en dans te ontwikkelen.

7.3. De cultuurcoaches

Voor de cultuurcoaches moet een visie worden geformuleerd waarin zij niet langer tot de sector preventie worden gerekend, maar tot de culturele sector met een sterkere positie en een anders geformuleerde opdracht. Het huidige beleid heeft tot een versnipperd aanbod geleid, een gevolg van de opdracht alle doelgroepen in alle wijken en kernen te moeten bereiken.

D66 stelt voor in een aangepaste opdracht de cultuurcoaches in te zetten op plekken waar zij het hardste nodig zijn. Hier ontstaan duurzame projecten voor en door inwoners met aandacht voor de artistieke waarde en de verhalen die mensen zelf willen vertellen. Met duurzaamheid bedoelen we dat inwoners een initiatief ontwikkelen, waarna de cultuurcoaches hen helpen dit idee samen met de bedenkers en andere inwoners te realiseren. Daarna is het aan de betrokkenen zelf om hun initiatief overeind te houden. Op deze manier kunnen de cultuurcoaches zoveel mogelijk Alphenaren bereiken.

7.4. Evenementen

De jaarlijkse evenementenkalender is in onze gemeente goed gevuld, maar het is de vraag hoe lang nog. Grote evenementen vormen een toenemend financieel risico voor de organisatoren. Een risico dat grotere culturele ondernemers kunnen dragen, maar dat te groot kan zijn voor kleinere ondernemers. D66 is voorstander van eenvoudige aanvraagprocedures voor evenementen in de verwachting dat meer zekerheid voor organisatoren de zo broodnodige levendigheid in onze gemeente overeind zal houden.

D66 wil onderzoeken of het evenementenbeleid wellicht beter past onder cultuurbeleid dan onder economisch beleid. Want evenementen zijn alleen levensvatbaar wanneer lang tevoren voor de organisator duidelijk is of (deel)financiëring vanuit de gemeente mogelijk is. Daarnaast is een evenementenbeleid nodig met een focus op het sociaalmaatschappelijke aspect van evenementen. Het zou bijvoorbeeld interessant zijn om jong talent actief te betrekken bij lokale festivals en evenementen.

7.5. Behoud van erfgoed en canon

Van Romeinen tot boomkwekers, van waterbouwers tot ondernemers — generaties Alphenaren hebben steeds weer nieuw leven in onze samenleving gebracht. Er bestaat een levendige belangstelling voor ons erfgoed, ook vanuit de gemeente. In 2024 is bijvoorbeeld met steun van de gemeente de erfgoed Canon van de gemeente Alphen aan den Rijn digitaal en in boekvorm gepubliceerd. D66 vindt dit belangrijke activiteiten die tevens kunnen worden benut bij het bevorderen van het toerisme in het Groene Hart. Zo kunnen bijvoorbeeld fietsroutes langs het erfgoed in de gemeente worden beschreven, of wandelroutes langs de Limes - de oude Romeinse wegen. Verder kan ook in het cultuuronderwijs en in gastlessen aandacht aan het erfgoed en de Canon worden besteed.

D66 hecht veel waarde aan de nieuwe kerken- en museumvisie. Om te voorkomen dat gebouwen met een erfgoedstatus verloren gaan, is het zinvol de gebouwen in het geval van leegstand een maatschappelijke invulling te geven. Denk bijvoorbeeld aan de Brugkerk in Koudekerk aan den Rijn: deze gerenoveerde kerk is opengesteld voor gebruik door de gemeenschap in Koudekerk. Zo kunnen we deze bijzondere plekken in stand houden en blijven benutten.

7.6. De bibliotheek als verbindende partner

Gezien de belangrijke bijdrage die de bibliotheek levert aan het cultuuraanbod, aan een geletterde samenleving, erfgoed en een-leven-lang-leren is D66 voor behoud van het budget voor de bibliotheek en streeft ernaar de voor 2027 aangekondigde bezuiniging op de basissubsidie van tafel te krijgen.

Op diverse locaties in Alphen aan den Rijn is bibliotheek Rijn en Venen een plek waar inwoners elkaar ontmoeten en waar ze informatie en ondersteuning krijgen. D66 deelt de huidige visie op het takenpakket en ziet de bibliotheek eveneens als leerplek, ontmoetingsplek én informatiepunt voor iedereen – van beginnend lezer tot een oudere die moeite heeft met de digitalisering van instellingen. Inwoners krijgen hulp bij het invullen van formulieren, leren omgaan met digitale overheidssystemen, krijgen informatie over verduurzamen en energie besparen en vinden de weg naar ondersteuning.

Een bibliotheek is een verbindende schakel tussen inwoners en overheid en speelt een voorname rol in het bevorderen van kansengelijkheid en maatschappelijke participatie. D66 wil dan ook dat deze functie stevig wordt verankerd. Dat betekent structurele financiering, goed bereikbare locaties in de stad en de dorpen en mogelijkheden voor samenwerking met scholen, welzijnsorganisaties en cultuurpartners.

7.7. Theater Castellum

Een theater is van en voor inwoners en daarom streeft D66 naar een jaarlijkse programmering van uitvoeringen door inwoners, zie bijvoorbeeld de huidige 'gouden dans' voorstellingen door en voor ouderen, met een wijkjury die voorstellingen programmeert. Of de jongerenjury, die voorstellingen uitzoekt voor jongeren door jongeren. Op deze manier trekt en behoudt het theater nieuwe doelgroepen die voorstellingen mee maken én meemaken. Castellum en Parkvilla kunnen cultuur dichterbij de inwoners brengen door lokale initiatieven te begeleiden, bijvoorbeeld door een voorstelling in wijkcentra of dorpshuizen mogelijk te maken.

Castellum vierde in september 2025 haar 20-jarig jubileum. D66 heeft een belangrijke rol gespeeld in het behoud van het theater voor onze gemeente. In een plaats met de omvang van Alphen aan den Rijn mag een theater volgens ons niet ontbreken en daarom moet de gemeente het theater blijvend steunen. Het theater krijgt per 2026 een ANBI status, wat het mogelijk maakt reserves op te bouwen om eventuele bezuinigingen beter op te vangen en andere inkomstenbronnen aan te boren.

7.8. Muziek

D66 streeft in onze gemeente naar een lokaal gewortelde en levendige muziekscene, breed toegankelijk en toekomstbestendig – zonder groot nieuw gebouw, maar mét een sterke culturele infrastructuur.

Wij streven niet naar een nieuw poppodium, maar kiezen voor het versterken van bestaande voorzieningen. Locaties als The Cube en Max zijn waardevol voor lokale en regionale muzikanten. D66 gunt deze podia goede huisvesting, waar ze hun activiteiten met een ruime diversiteit in de programmering voort kunnen zetten: van pop en jazz tot wereldmuziek en koren, zodat alle doelgroepen zich aangesproken voelen. Naast het muziekaanbod in Castellum en in Parkvilla vinden we kleinschalige zalen en intieme podia passen bij onze gemeente: hier is ruimte voor talent, variatie en samenwerking tussen organisaties.

7.9. Zichtbare en hoorbare cultuur op straat

Cultuur moet zich niet beperken tot theaters en zalen, maar juist ook op straat, in de openbare ruimte zichtbaar, hoorbaar en voelbaar zijn. Ook de straat is een podium. Iedereen – jong en oud, professioneel of amateur – moet de kans krijgen hier zijn talent te laten zien. De straatcultuur weerspiegelt onze stad: divers, inclusief en laagdrempelig. Tegelijkertijd is een beperkte set regels noodzakelijk voor een goede balans tussen vrijheid en leefbaarheid, zodat culturele activiteiten de stad verrijken zonder overlast te veroorzaken.

D66 wil dat het makkelijker wordt voor muzikanten, dansers, kunstenaars en theatermakers om op straat op te kunnen treden. Waar mogelijk willen we vergunningstrajecten vervangen door een set heldere regels, zodat creativiteit meer ruimte krijgt. Ook willen we leegstaande panden en braakliggende plekken tijdelijk kunnen gebruiken als pop-up ateliers, expositieruimtes of oefenruimtes voor jong talent. Zo houden we onze stad levendig en geven we ruimte aan nieuwe initiatieven.

Daarnaast wil D66 een structureel fonds inrichten voor kleinschalige culturele initiatieven in de openbare ruimte. Van muurschilderingen en straattheater tot buurtoptredens en kunstprojecten op pleinen – spontane ideeën verdienen een kans.

Door inwoners, scholen, kunstenaars en culturele organisaties te betrekken bij de inrichting van wijken, parken en pleinen, ontstaat een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeting en creativiteit.

Hoofdstuk 8

Duurzame mobiliteit

Duurzame mobiliteit

D66 wil duurzame en veilige vormen van mobiliteit stimuleren die zo min mogelijk overlast voor omwonenden veroorzaken. We geven duurzame vormen van mobiliteit, zoals wandelen, fietsen en het openbaar vervoer, voorrang boven de auto. Dit zorgt voor minder vervuiling, is gezonder voor de omgeving, stimuleert de leefbaarheid en vermindert de verkeersdruk. Tegelijkertijd erkennen we dat de auto, bij voorkeur een elektrische, voor veel mensen onmisbaar is en daarom een belangrijke rol zal blijven spelen.

8.1. Autoluwe wijken

Bij de aanleg van nieuwe wijken, waaronder de Gnephhoek, moeten veiligheid en leefbaarheid prioriteit krijgen. Dit betekent concreet dat wijken autoluw worden gemaakt en vooral goed toegankelijk zijn voor fietsers en wandelaars. Auto's worden op centrale plekken aan de rand geparkeerd.

Vanzelfsprekend moet rekening worden gehouden met mensen die slecht ter been zijn en het vervoer van spullen. Bij herinrichting van bestaande wijken streven we er eveneens naar een wijk meer autoluw te maken.

8.2. Voorrang aan fietsers

De afgelopen periode heeft Alphen zich gepositioneerd als 'fietshart', als hét centrale knooppunt van fietsen in de regio. D66 ondersteunt deze positie volledig en wil dit fietsbeleid de komende periode voortzetten. Dit betekent onder andere dat fietsen op alle mogelijke manieren wordt aangemoedigd, dat knelpunten worden opgelost en dat er veilige en aantrekkelijke fietsroutes en fietsbruggen (bijvoorbeeld bij de Gnephhoek) worden aangelegd. Ook moeten er voldoende voorzieningen zijn (zoals deelfietsen en bewaakt stallen).

Op dit moment hebben de fietsers op alle rotondes voorrang, behalve op het Raoul Wallenbergplein. D66 wil dat ook hier fietsers in de voorrang komen.

In samenwerking met onze buurgemeenten en de provincie wil D66 comfortabele en veilige fietsroutes realiseren over de middellange afstand, de zogenaamde doorfietswegen. Denk bijvoorbeeld aan de trajecten Alphen-Boskoop-Gouda, Alphen-Koudekerk/ Hazerswoude -Leiden en Alphen-Bodegraven-Woerden. Hierdoor wordt de (elektrische) fiets een aantrekkelijk alternatief voor deze trajecten.

8.3. Minder uitstoot schadelijke stoffen door auto's

Schone lucht is een basisvoorwaarde voor een gezonde gemeente. D66 zet daarom in op een zero-emissiezone. Dit verbetert de luchtkwaliteit, vermindert geluidsoverlast en maakt onze leefomgeving gezonder. Door meer ruimte te geven aan elektrische mobiliteit, deelfervoer en de fiets bouwen we stap voor stap aan een schoon, stil en toekomstbestendig Alphen aan den Rijn.

We willen in samenspraak met ondernemers en inwoners onderzoeken of we die zone in de loop van de tijd kunnen uitbreiden. Er moet dan wel aan een aantal randvoorwaarden zijn voldaan, zoals voldoende laadpalen. Ook zijn er meer mogelijkheden nodig voor het snelladen en het opladen van zwaardere bedrijfsvoertuigen. De gemeente moet hierin met partners samenwerken.

Voldoende laadmogelijkheden voor elektrische auto's zijn niet alleen van belang voor het kunnen inrichten van de zero-emissiezone, maar ook om het voor inwoners mogelijk te maken hun auto dicht bij huis te kunnen opladen. Dit betekent enerzijds voldoende laadpalen plaatsen en anderzijds het opladen van de auto met eigen stroom mogelijk maken.

8.4. Tweede oeververbinding Boskoop

In Boskoop bestaat al lange tijd een algemeen erkend verkeersprobleem rondom de Hefbrug en de Zijde. Hiervoor is geen makkelijke oplossing te vinden. We vinden een tweede oeververbinding over de Gouwe ten noorden van Boskoop noodzakelijk, zodat de Zijde kan worden ontlast en het vrachtverkeer van de Zijde kan worden geweerd. Dit verbetert de verkeersveiligheid en vergroot de leefbaarheid.

8.5. 30 km zones in woonwijken

De verkeersveiligheid en leefbaarheid in woonwijken worden gestimuleerd door invoering van 30-kilometer zones.

8.6. Goede OV-verbindingen

D66 wil goede OV-verbindingen van en naar alle kernen. Met de komst van het treinstation Hazerswoude-Rijndijk wordt de bereikbaarheid van Hazerswoude-Rijndijk en Koudekerk sterk verbeterd. Herziening van het OV-netwerk zorgt ervoor dat alle wijken en dorpen goed bereikbaar blijven.

8.7. Tunnel in Hazerswoude-Dorp

Door de aanleg van de Verlengde Bentwoudlaan en door de groei van Zuidplas en Zoetermeer neemt het verkeer op de provinciale weg bij Hazerswoude-Dorp in de toekomst nog meer toe. D66 is voorstander van aanleg van een tunnel in Hazerswoude-Dorp om daarmee aantasting van de leefbaarheid door het alsnog toenemende verkeer te voorkomen.

8.8. Verkeersveiligheid bij scholen

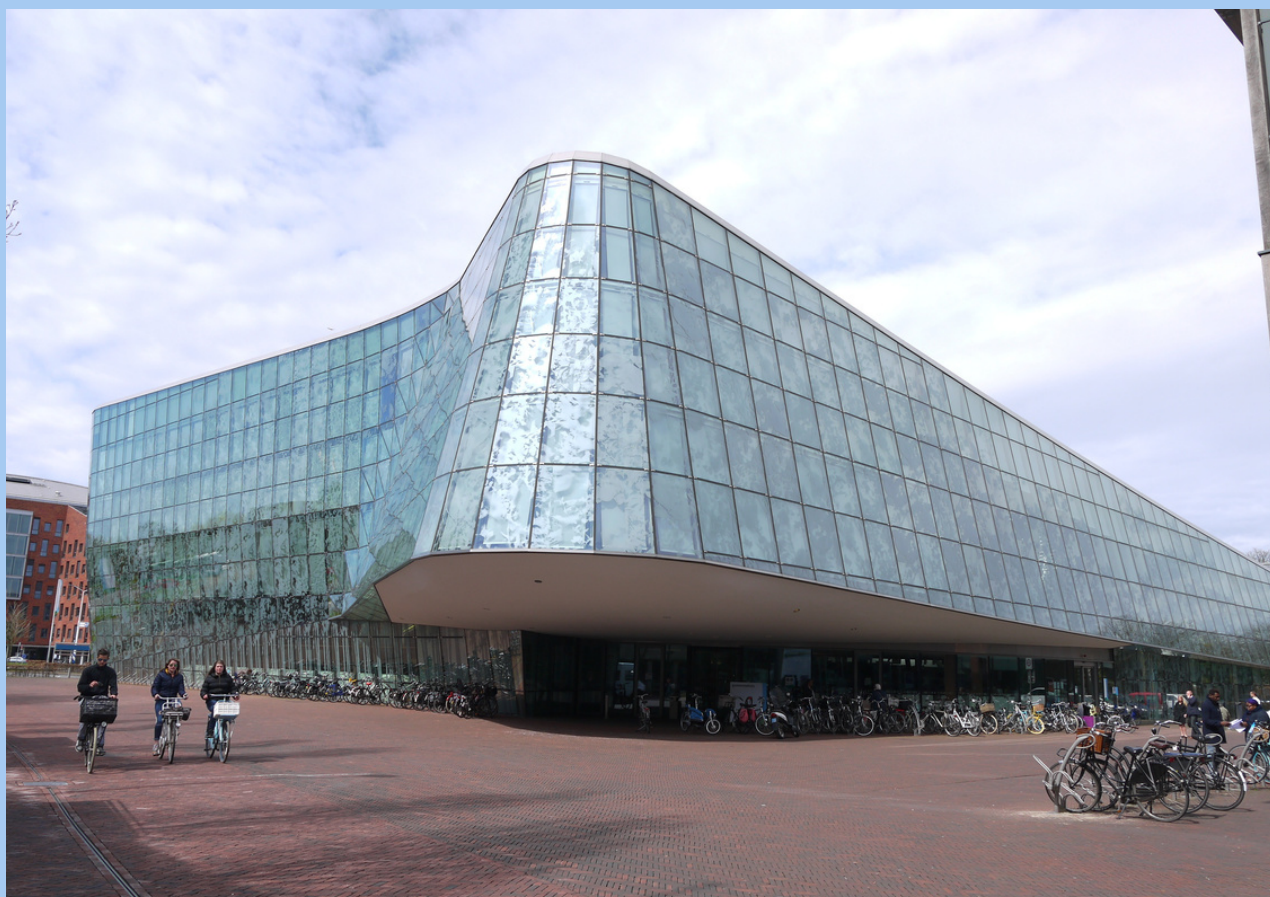
Scholieren zijn een omvangrijke en belangrijke groep fietsers binnen onze gemeente. We vinden het belangrijk om kinderen zoveel mogelijk en zo veilig mogelijk op de fiets naar school te laten gaan en dat vraagt om goed aangelegde en veilige doorgaande fietsroutes.

De verkeersveiligheid in de omgeving van scholen moet goed zijn geregeld. D66 wil dat onder meer stimuleren door schoolzones: hier geldt een snelheidsbeperking en zijn markeringen aangebracht.

Verder promoten we dat ouders hun kinderen lopend of op de fiets naar school brengen en willen we dat gemeentelijke diensten in de uitvoering van hun werkzaamheden rekening houden met de drukte rondom scholen bij begin en einde van de schooldag.

Hoofdstuk 9

Een stabiele, betrouwbare en inclusieve gemeente

Een stabiele, betrouwbare en inclusieve gemeente

De gemeente is er voor al haar inwoners en moet een betrouwbare partner zijn. Dat vereist een consistente langetermijnvisie en een transparante solide financiële positie. We leven echter in een dynamische wereld die voortdurend in verandering is en dus moet de gemeente openstaan voor nieuwe ontwikkelingen en ideeën.

Voor D66 is de menselijke maat belangrijk. De regels volgen zorgt ervoor dat iedereen hetzelfde wordt behandeld, maar dit gelijkheidsbeginsel mag ondersteuning van inwoners niet in de weg staan. Niet alle situaties passen netjes binnen de regels en de gemeente moet dan ook de ruimte zoeken en nemen om regels waar nodig niet blind toe te passen.

9.1. Solide, wendbare en transparante financiën

Waar onze gemeente jarenlang een begrotingsoverschot heeft gekend is nu sprake van een onzekere financiële situatie. Voor een belangrijk deel veroorzaakt door de landelijke overheid die steeds meer taken aan de gemeente toekent en tegelijkertijd onvoldoende middelen verstrekt. Ook de oplopende kosten in de jeugdhulp leggen een groot beslag op de financiële middelen. Dat betekent dat een zorgvuldig en voorzichtig financieel beleid noodzakelijk is. Niet alles kan en extra uitgaven moeten dan ook goed worden onderbouwd en afgewogen zodat problemen niet naar de toekomst worden doorgeschoven.

Het verminderen van de uitgaven is slechts beperkt mogelijk, als we gemeentelijke voorzieningen zoals onze bibliotheek en sportvoorzieningen niet willen aantasten. Mogelijkheden om de inkomsten te vergroten zijn eveneens beperkt. D66 kiest ervoor om bestaande voorzieningen in stand te houden en wil extra inkomsten verwerven door de OZB te verhogen. De OZB is in vergelijking met omliggende gemeenten relatief laag en ligt onder het landelijk gemiddelde. D66 wil de OZB niet laten stijgen tot boven het landelijk gemiddelde, maar wat D66 betreft kan deze belasting worden verhoogd om daarmee openbare voorzieningen als de bibliotheek en het zwembad in stand te houden. D66 wil kritische dossiers, waaronder de jeugdzorg, goed blijven volgen en tijdig bijsturen om zo actuele omstandigheden goed te kunnen verwerken in afwegingen bij het financiële beleid. De gemeentebegroting moet transparant zijn zodat voor iedereen duidelijk is welke keuzes zijn gemaakt.

9.2. Subsidies voor initiatieven die bijdragen aan de samenleving

Met oog op de financiële situatie van de gemeente vindt D66 dat zorgvuldig moet worden gekeken naar het verstrekken van subsidies. Het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving door de gemeente vinden we enorm belangrijk wanneer deze initiatieven een bijdrage leveren aan diezelfde samenleving. Bovendien moet het om initiatieven gaan die zonder deze bijdrage niet levensvatbaar zijn. De steun van de gemeente aan maatschappelijke initiatieven hoeft niet alleen financieel te zijn, maar kan ook in natura plaatsvinden. Denk hierbij aan het leveren van bijvoorbeeld diensten, kennis, kunde of materiaal.

9.3. Modern, digitaal en weerbaar

D66 wil binnen de gemeente het digitale communicatiekanaal met inwoners en ondernemers moderniseren om ze op een laagdrempelige manier beter bij besluitvorming te betrekken. Bijvoorbeeld door een centrale app voor de gemeente Alphen aan den Rijn aan te bieden. Via deze app kan de gemeente worden benaderd met vragen over allerlei onderwerpen. Daarnaast zou zo'n app kunnen worden ingezet om inwoners mee te laten denken over onderwerpen die ze relevant vinden. Hierbij zoeken we aansluiting bij bestaande ontwikkelingen en willen we leren van andere gemeenten.

De gemeente moet een digitaal veilige gemeente zijn. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat een gemeente er alles aan doet om gevoelige gegevens goed te beschermen. Ook onze gemeente moet haar digitale zaken en beveiliging op orde hebben. Inzet van nieuwe technologie - zoals AI - vraagt vooraf om zorgvuldig onderzoek hoe dit verantwoord plaats kan vinden.

Ook willen we dat de gemeente werkt met voldoende robuust ontworpen systemen waar digitale oplossingen worden gebruikt. Wanneer digitale techniek door technische problemen bij leveranciers of cyberaanvallen niet werkt, moeten alternatieven beschikbaar zijn die een basale werking van een systeem garanderen. Denk bijvoorbeeld aan machines die ook handmatig te activeren zijn. Het wegvallen van de digitale techniek mag niet tot ernstige ontwrichting leiden.

Er is blijvend aandacht nodig voor inwoners die moeite hebben met de snelle ontwikkeling in digitale zaken. D66 hecht daarom veel waarde aan het handhaven van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de gemeente en de rol van de bibliotheek in het informeren over overheidsdiensten en lokale voorzieningen. Inwoners die niet mee kunnen of willen in onze digitale samenleving laten we niet vallen.

9.4. Betrouwbaar

D66 wil dat de gemeente snel, minimaal binnen de wettelijke termijnen, reageert op aanvragen of klachten. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar is in het verleden niet altijd gebeurd. De mogelijkheid om beslistermijnen te verlengen moet zo min mogelijk worden gebruikt en alleen met een deugdelijke onderbouwing. Ook facturen moeten binnen de vervalttermijnen worden voldaan.

9.5. Bereikbaar en benaderbaar

D66 wil dat de gemeente het mogelijk maakt om naast gesprekken in het gemeentehuis ook gesprekken via een videoverbinding te voeren. Dit zorgt ervoor dat mensen die slecht ter been zijn of wat verder van het gemeentehuis wonen vanuit hun eigen woning met de gemeente kunnen communiceren. Dergelijke afspraken zijn flexibel in te plannen, dus eventueel ook 's avonds. Hierin komt de gemeente haar inwoners tegemoet.

De gemeente wordt vertegenwoordigd door haar medewerkers. D66 verwacht van hen een servicegerichte houding: ambtenaar en inwoner staan naast elkaar en werken samen. Bijvoorbeeld door de mogelijkheden te verruimen voor ambtenaren om waar nodig naar inwoners of ondernemers toe te gaan, zodat zij ter plekke een bepaalde situatie kunnen beoordelen of oplossen. Inwoners kunnen wethouders makkelijk benaderen, bijvoorbeeld via een spreekuur.

9.6. Regenbooggemeente en inclusie

Voor D66 is het gelijkheidsbeginsel richtinggevend. D66 staat voor een samenleving waarin mensen gelijkwaardig en met respect worden behandeld, ongeacht geslacht, afkomst, geloof, beperking, genderidentiteit of seksuele oriëntatie. Verschillen tussen mensen maken onze gemeenschap sterker.

In onze gemeente moet iedereen zichzelf kunnen zijn en zich veilig voelen – in de eigen straat, op school, op het werk en in de sportvereniging. D66 wil dat de gemeente actief uitdraagt in haar beleid én in de eigen praktijk dat onze inclusieve samenleving er niet alleen is vóór iedereen, maar juist dóór iedereen wordt gevormd. Als regenbooggemeente zet Alphen aan den Rijn zich in voor acceptatie, emancipatie en veiligheid van lhbtq+ inwoners en biedt concrete ondersteuning bij deze doelstelling. De gemeente brengt via netwerkbijeenkomsten mensen en organisaties samen en ondersteunt initiatieven vanuit de samenleving. Zie bijvoorbeeld de bijdrage aan het ontstaan van de Regenboogalliantie, een groep betrokken inwoners en vrijwilligers die activiteiten organiseert en opkomt voor de belangen van de lhbtq+-gemeenschap in Alphen aan den Rijn. D66 wil deze alliantie versterken en wil dat de stem van de alliantie en andere maatschappelijke partners blijvend wordt gehoord bij het formuleren van beleidsvoornemens, bijvoorbeeld door hen uit te nodigen deel te nemen aan participatietrajecten in de beleidsvorming.

Inclusie houdt ook in dat de fysieke leefomgeving toegankelijk moet zijn voor iedereen. D66 wil dat bij herinrichtingen, nieuwbouw en openbare voorzieningen de aandacht voor toegankelijkheid effectiever dan nu het geval is in een nieuw ontwerp wordt verwerkt – met extra aandacht voor plekken waar veel ouderen of mensen met een beperking wonen.

Zo bouwen we aan een gemeente waar iedereen, ongeacht wie je bent of van wie je houdt, zich welkom, veilig en gezien voelt – en volwaardig mee kan doen aan de samenleving in Alphen aan den Rijn.

D66

alphen a/d rijn